

Datum

2023-03-03

Vår referens

Rasmus Fredriksson

Utredare

Rasmus.Fredriksson@malmö.se

Redovisning av genomfört arbete 2022 enligt handlingsplan för arbetet 2019-2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad MN-2022-11279

Sammanfattning

Miljönämnden ansvarar för samordningen av arbetet med *Handlingsplan för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad*. I samordningsansvaret ingår att årligen rapportera genomfört arbete enligt handlingsplanen till kommunstyrelsen. Hittills har 36 aktiviteter genomförts och avslutats inom ramen för arbetet, varav 19 genomfördes under det inledande budgetuppdraget under 2018 och 17 inom ramen för den beslutade handlingsplanen. Under 2022 avslutades 8 aktiviteter. Detta ärende innehåller en redovisning av genomfört arbete under 2022 samt en summering av samtliga aktiviteter som genomförts och redovisats sedan arbetets start 2018. Handlingsplanen sträcker sig till och med år 2023 och miljönämnden föreslås besluta att miljöförvaltningen ska fortsätta samordna deltagande förvaltningars arbete inom havs- och kustfrågor även efter handlingsplanens utgång.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner för egen del *Redovisning av genomfört arbete 2022 enligt Handlingsplan för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmö som framtidens kuststad* samt översänder den till kommunstyrelsen för godkännande.
2. Miljönämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att fortsatt samordna arbetet med havs- och kustfrågor i staden efter nuvarande handlingsplans slut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2023-03-03
- Genomförda aktiviteter inom Framtidens kuststad 2018–2022
- Handlingsplan för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad, reviderad maj 2021.

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2023-03-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Fritidsnämnden
Kulturnämnden

Ärendet

Miljönämnden ansvarar för samordningen av arbetet enligt Handlingsplan för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad. I samordningsansvaret ingår att årligen rapportera genomfört arbete enligt handlingsplanen till kommunstyrelsen. Detta ärende innehåller en redovisning av genomfört arbete under 2022 samt en summering av samtliga aktiviteter som genomförts och avslutats sedan arbetets start 2018.

Handlingsplanen sträcker sig till och med år 2023 och miljönämnden föreslås besluta att miljöförvaltningen ska fortsätta samordna deltagande förvaltningars arbete inom havs- och kustfrågor även efter handlingsplanens utgång.

Bakgrund

I budget 2018 (med plan 2019–2023) gavs kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, stärka Malmös roll som framtidens kuststad. Inriktningen för arbetet med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad beskrevs i budgeten enligt följande:

”Malmös roll som en framtida kuststad stärks. Femtio procent av Malmös yta består av vatten. Genom ett nära samarbete med World Maritime University i Malmö finns stora möjligheter att stärka Malmös miljöprofil och generera ny kunskap om hållbara hav till gagn för såväl staden som för övriga världen. Samarbetet stärks med World Maritime Universitys initiativ Ocean Institute.”

I mars 2018 (ärende STK-2018-87) uppdrog kommunstyrelsen åt stadskontoret att i samråd med berörda förvaltningar genomföra ett antal, av förvaltningarna föreslagna, aktiviteter samt att ta fram en plan för hur arbetet med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad kan fortsätta under åren 2019–2023.

I april 2019 (ärende STK-2019-187), i samband med redovisningen av budgetuppdraget för 2018, beslutade kommunstyrelsen om Handlingsplan för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad samt anmodade miljönämnden att samordna det övergripande arbetet med genomförandet av handlingsplanen.

Kommunstyrelsen har under 2020 (ärende STK-2020-421), 2021 (ärende STK-2021-130) och 2022 (ärende STK-2022-374) godkänt miljönämndens årliga redovisningar av genomfört arbete enligt handlingsplanen. I samband med redovisningarna år 2020 och 2021 har kommunstyrelsen även ställt sig bakom revideringar i handlingsplanen som föreslagits av och förankrats i miljönämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden. Inför 2022 och 2023 års redovisningar har det inte bedömts föreligga skäl för ytterligare revideringar av handlingsplanen.

Hittills har 36 olika aktiviteter genomförts och avslutats inom ramen för arbetet, varav 19 under det inledande budgetuppdraget under 2018 och 17 inom ramen för den beslutade

handlingsplanen för åren 2019–2023. Under 2022 avslutades 8 av handlingsplanens aktiviteter. Aktiviteterna har haft olika inriktningar och har till exempel bestått av genomförda konferenser, inventeringar av marina områden, skräpmätningar och informationskampanjer.

Aktiviteter som avslutats under 2022

Under 2022 har 8 aktiviteter genomförts och avslutats enligt följande.

Aktivitet 8. Utredda regionala förutsättningar för ett biosfärområde (eller motsvarande) som en modell för hållbart brukande av Öresund

Länsstyrelsen Skåne utredde olika former för skydd av den svenska delen av Öresund och lämnade förslag på fortsatt arbete inom ramen för ett regeringsuppdrag, se ärende MN-2021-6161 och STK-2021-865. Malmö stad, genom miljöförvaltningen, deltog i utredningens arbetsgrupp. Miljöförvaltningen har ansvarat för aktiviteten med stöd av fastighets- och gatukontoret, stadsbyggnadskontoret och stadskontoret.

Aktivitet 18. Projektet Vattenvetarna fortsätter och vidareutvecklas

Integrationsprojektet Vattenvetarna - mobilt vattenlaboratorium (2019–2021) har genomförts med stöd från Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond. Totalt har över 10 000 personer ur målgruppen deltagit varav över 6000 under år 2021 när projektet var fullt utbyggt. Av dessa 6000 utgör ca 1700 skolelever från projektets fokusområden (så kallade utsatta områden). Ett viktigt syfte har varit att stimulera barns intresse för natur, miljö och samhälle med utgångspunkt i ett så brett ämne som vatten. Aktiviteterna har varit tvungna att anpassas till rådande pandemi men har på grund av detta lett till en utveckling av digitala läroverktyg och -metoder. Kulturförvaltningen har ansvarat för aktiviteten.

Aktivitet 20. Vidareutveckla arbetet med havsmedvetenhet

Miljöförvaltningen och kulturförvaltningen har gemensamt arbetat med att diskutera och driva frågan om havsmedvetenhet inom ramen för Sveriges åtaganden inom FN:s havsdekad (Decade of Ocean Science). Den 8–9 maj 2022 stod Malmö stad, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och World Maritime University (WMU), värd för konferensen One Ocean – One Planet: Ocean Literacy Action 2022 som utgjorde Sveriges dittills första aktivitet inom ramen för havsdekaden. Miljöförvaltningen har ansvarat för aktiviteten med stöd av kulturförvaltningen.

Aktivitet 29. Ta fram riktlinjer för sportfiske i Malmö inklusive förslag till åtgärder

Under våren 2022 fastställdes dokumentet *Sportfiske i Malmö – förslag på åtgärder* av tekniska nämnden. Åtgärdsplanen innehåller flera konkreta åtgärder för att förbättra tillgängligheten och att skapa mer trivsamma miljöer för sportfiskare vid flera platser i Malmö. En del åtgärder har hunnit genomföras under 2022 såsom förbättrad skyltning och nya flytbryggor och ytterligare insatser är planerade för kommande år. Under hösten 2022 har miljöförvaltningen beställt provfiske och analyser av abborrar i kanalen för att kontrollera ätligheten av fiskköttet gentemot EU:s gränsvärden då abborrfisket är väldigt populärt i Malmös kanaler. Analyserna har blivit försenade och väntas inkomma först under våren 2023. Fastighets- och gatukontoret har ansvarat för aktiviteten med stöd av miljöförvaltningen.

Aktivitet 31. Utredda broar och andra förbindelser mellan olika havsnära områden

En utredning är genomförd av stadsbyggnadskontoret och fastighets- och gatukontoret och arbetet fortsätter framöver inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Öresundsmetron. Stadsbyggnadskontoret har ansvarat för aktiviteten.

Aktivitet 33. *Utreda stadsutvecklingsmöjligheterna i samband med kustskyddsåtgärder, exempelvis mellan Nyhamnen och Västra hamnen, som kan stärka Malmös identitet som kuststad*

Utredningen har genomförts som parallella utredningar där tre arkitektkonsortier fått undersöka och lämna förslag på möjliga stadsutvecklingsprojekt som även kombinerar kustskyddsåtgärder för Malmös inre hamnområde. Resultaten från de parallella utredningarna hanteras framöver inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Öresundsmetron. Inom aktiviteten har även ingått att genomlysna förslagens juridiska utmaningar och process för genomförande likväl som finansieringsmodeller och att ta fram en långsiktig finansieringsprocess för genomförandet. Stadsbyggnadskontoret har ansvarat för aktiviteten med stöd av fastighets- och gatukontoret, miljöförvaltningen och stadskontoret.

Aktivitet 34. *Ta fram riskkartor och riskhanteringsplan i samarbete med Länsstyrelsen*

Malmö stad har deltagit i olika samrådsforum som Länsstyrelsen Skåne genomfört i deras arbete med att ta fram Skånes 7 riskhanteringsplaner. Malmö stad har tagit initiativ till ett kommungemensamt yttrande över riskhanteringsplanerna som 12 kommuner undertecknade. I samband med detta tog även Malmö stad initiativ till bildandet av Skånes kustkommuners strategiska nätverk där 13 kommuner samt Skånes Kommuner och Regioner (SKR) ingår. Stadsbyggnadskontoret har ansvarat för aktiviteten med stöd av stadskontoret, fastighets- och gatukontoret och miljöförvaltningen.

Aktivitet 41. *Planera och förbereda inför ICLEI:s världskongress 2021 i Malmö*

ICLEI:s världskongress startade med en virtuell lansering i april 2021, fortsatte som en serie webinarier och möten under namnet ”Road to Malmö” och avslutades med en fysisk kongress i Malmö 11-13 maj 2022. Malmö stad stod för värdskapet och anordnade ett stort antal aktiviteter och kringevents inom ramen för kongressen. Stadskontoret har ansvarat för aktiviteten med stöd av stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen.

Pågående arbete på miljöförvaltningen 2022

I enlighet med kommunstyrelsens beslut i april 2019 har miljönämnden även under 2022 haft ett samordningsansvar för genomförandet av handlingsplanens aktiviteter. Det innebär att miljöförvaltningen under året varit sammankallande för en styrgrupp, en samordningsgrupp samt en kommunikatörsgroup med tjänstepersoner från berörda förvaltningar, detta beskrivs i aktivitet 1. *Förvaltningsövergripande samordning*. Samordningsgruppen har fokuserat på att identifiera beröringspunkter, målkonflikter och synergieffekter samt att formera mindre arbetsgrupper kring gemensamma aktiviteter. Kommunikatörsguppen har fokuserat på att sprida information om de olika förvaltningarnas aktiviteter inom ramen för aktivitet 2. *Förvaltningsövergripande kommunikationsarbete*. Denna redovisning har tagits fram inom ramen för aktivitet 3. *Årlig rapportering till kommunstyrelsen*.

Under 2022 har miljöförvaltningen påbörjat arbetet med aktivitet 4. *Ta fram ett förslag till plan för fortsättning av Framtidens kuststad efter 2023*. Aktiviteten syftar till att ta fram ett förslag på hur arbetet som påbörjats och drivits inom ramen för budgetuppdraget och handlingsplanen kan fortsätta efter handlingsplanens utgång i 2023.

Vidare har miljöförvaltningen under 2022 inom ramen för aktivitet 6. *Bedriva miljöövervakning av Malmös havsområde enligt framtaget övervakningsprogram* genomfört provtagningar av sediment och blåmusslor i Malmös industri- och småbåtshamnar. Provtagningarna och tillhörande analyser syftar till att följa olika föroreningar och nu förbjudna substansers förekomst i hamnarna och

genomförs löpande med fastställda intervall. Även i aktivitet 29. *Ta fram riktlinjer för sportfiske i Malmö inklusive förslag till åtgärder* genomförs miljöövervakning i form av provtagning och analys av abborrar uppfiskade i Malmös kanaler. Analyserna genomförs primärt för att undersöka fiskens ätlighet för människor men miljöförvaltningen planerar att genomföra uppföljande analyser längre fram för att följa förekomsten av föroreningar i fiskarnas lever och kött.

Inom aktivitet 20. *Vidareutveckla arbetet med havsmedvetenhet* och aktivitet 37. *Tillsammans med World Maritime University återkommande anordna seminarier och evenemang på havsmiljöområdet* anordnades under maj månad en internationell konferens inom aktivitet kallad One Ocean – One Planet: Ocean Literacy Action 2022. Miljöförvaltningen deltog även i anordnandet av ICLEI:s världskongress och tillhörande forskarsymposium.

Pågående arbete på övriga förvaltningar 2022

På *stadsbyggnadskontoret* har arbetet med marina områden i Naturvårdsplan för Malmö 2022–2030 fortskridit och planen hanteras nu politiskt inför ett antagande i stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljönämnden. Aktiviteterna 5. *Peka ut Malmös mest värdefulla marinaområden i Naturvårdsplanen* och 9. *Utreda fler skyddade områden i Malmös havsområde* kommer avslutas i samband med antagande av naturvårdsplanen.

Under 2022 har aktiviteten 11. *Revidera skötselplanen för Bunkeflo strandängars naturreservat och i samband med detta inventera de marina delarna* inkluderats i den revidering av naturreservat som nu påbörjats. En viktig fråga för revideringen är att möjliggöra för etablering av ett sammanhängande framtida kustskydd inom reservatets landområden samt framtida behov av vågbrytare i de marina områdena.

Under 2022 har parallella utredningar genomförts av tre arkitektkonsortier för stadsutvecklingsprojektet kallat Galeonen+, ett område som omfattar Galeonen, ett tänkt kustskydd för Malmös hamninlopp samt en anslutning av en framtida Öresundsmetro. De parallella uppdragen genomfördes inom aktivitet 33. *Utreda stadsutvecklingsmöjligheterna i samband med kustskyddsåtgärder, exempelvis mellan Nyhamnen och Västra hamnen, som kan stärka Malmös identitet som kuststad* som nu avslutats.

Under året har en remissversion av Strategi för kustskydd färdigställt och hanterats av stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen. Strategin kommer gå ut på en bred remiss under perioden december 2022 till mars 2023 och planeras antas av kommunfullmäktige under november-december 2023. Aktiviteten 35. ”*Ta fram en strategi för kustskydd*” avslutas i samband med antagandet av strategin.

Kulturförvaltningen fortsätter, tillsammans med Marint Kunskapscenter, vidareutveckla Naturum Öresund på Ribersborg inom ramen för aktiviteten 15. *Drift av naturum Öresund*. Naturum Öresund visar upp havet och livet under ytan för allmänheten och skolklasser med speciellt fokus på Öresund.

Under året har även projektet Vattenvetarna avvecklats och en slutrapport till finansären, Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond, tagits fram. Centrala delar av projektet har under året integrerats i Malmö museers ordinarie pedagogiska verksamhet. Aktivitet 18. *Projektet Vattenvetarna fortsätter och vidareutvecklas* har således avslutats under året.

Aktivitet 19. *Projektet Wisdome öppnar hösten 2021 på Malmö Museer* som skulle ha avslutats under 2021 har försenats ytterligare på grund av bland annat komplicerade upphandlingar och problem med leveranser. Förberedelser pågår nu inför Wisdomes öppnande under våren 2023.

På fastighets- och gatukontoret har ett stort arbete inom aktivitet 14. *Anordna strandstädningsaktiviteter längs kusten* genomförts under 2022. Bland annat har skräpdykningar genomförts vid Glasbrukskajen och över 16 000 deltagare anmälde sig till någon av de strandplockningsaktiviteter som anordnats under sommaren. Konceptet med så kallade städhubbar längs stränderna, där malmöborna själva kan låna skräpplockare och soppåsar, har testats och kommer vidareutvecklas till kommande säsonger.

Inom aktiviteten 7. *Återskapande av grunda områden i äldre industrihamn bassänger* har en uppgrundning av Södra varvsbassängen påbörjats under 2022. Arbetet planeras avslutas under 2023 och förväntas leda till bättre förutsättningar för biologiskt liv i hamnbassängen samt en ökad säkerhet längs bassängens kajpromenader.

Fritidsförvaltningen har avslutat de aktiviteter i handlingsplanen som förvaltningen själv ansvarar för och har under året deltagit i aktiviteter som leds av andra förvaltningar. Inom aktivitet 23: *Utveckla Ribersborg som rekreationsområde tillgängligt för alla* där fritidsförvaltningen nu planerar för att framöver hålla Öresund Funkis öppet under vinterhalvåret med start under 2023. Diskussioner förs även kring ett utökat samarbete mellan Öresund Funkis och bland andra Marinpedagogiskt center och Naturum Öresund.

På stadskontoret har arbetet under 2022 enligt handlingsplanen varit helt fokuserat på genomförandet av aktivitet 41. *Planera och förbereda inför ICLEI:s världskongress 2021 i Malmö* som nu är avslutad. Kongressen genomfördes 11–13 maj och under kongressen anordnades ett flertal studiebesök, bland annat på Malmös marinpedagogiska center. Dagen innan kongressen, den 10 maj, anordnades ett symposium för ICLEI:s forskarnätverk där Malmö stad och WMU stod som värdar. En slutrapport för Malmö stads arbete med kongressen har tagits fram och behandlats i kommunstyrelsen.

Fortsatt arbete efter handlingsplanens utgång

Efter nuvarande handlingsplans slut föreslås Framtidens kuststad omvandlas till en löpande samordning av förvaltningarnas arbete med hav- och kustrelaterade frågor kallat ”Kuststaden Malmö.”

Exakt utformning av samordningens upplägg utarbetas tillsammans med deltagande förvaltningar/nämnder under 2023 för att vara på plats i januari 2024.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende på följande sätt. Handlingsplanen för arbetet 2019–2023 med att stärka Malmös roll som framtidens kuststad handlar, till stor del, om hur vi kan utveckla och använda Malmös läge vid kusten på ett hållbart sätt. En del av handlingsplanens aktiviteter berör och har berört barn och unga i staden direkt, såsom att anordna havssimskola vid stadens stränder och att utveckla pedagogiska verksamheter som Vattenvetarna och naturum Öresund. Andra aktiviteter påverkar på ett mer indirekt sätt såsom att arbeta med strategier för kustskydd eller att arbeta med Agenda 2030 i stadens styrdokument. Tillsammans verkar handlingsplanens aktiviteter dock för att nuvarande och

kommande generationer ska få möjlighet att på ett bättre sätt än idag nyttja, uppleva och känna stolthet för vår stads unika hav och kust.

Förslaget har utarbetats av Rasmus Fredriksson, projektledare, miljöstrategiska avdelningen. Samråd har skett med Henric Nilsson, enhetschef och Sofie Holmkvist, avdelningschef, båda på miljöstrategiska avdelningen.

På deltagande förvaltningar har samråd skett med Maria Wihlborg, utvecklingsamordnare, fastighets- och gatukontoret, Ulf Bergendorff, museipedagog, kulturförvaltningen, Ann-Christine Magnusson, enhetschef, fritidsförvaltningen, Josephine Nellerup, stadsbyggnadsstrateg, stadsbyggnadskontoret samt Agneta Persson, projektledare, stadskontoret.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Henric Nilsson
Enhetschef
Enheten för miljöövervakning och analys
Miljöstrategiska avdelningen